

Akıl ile Nakil'in (Vahyin) İmtizacından

UYGARLIKLAR DOĞMAKTAYDI

□□□□

Rahmetli Erbakan Hoca'ya göre AKIL: İnsana Allah tarafından verilen; iyi ile kötüyü, doğru ile yanlış, adaletle zulmü, yararlı ile zararlıyı ayırmaya yarayan fitri bir yetenektir. Yani akıl insanı hayvanlardan ayıran bir özelliktir. İnsan aklı sayesinde araştırıp kavrama ve algılama (muhakeme), kıyaslama ve karşılaştırma (mukayese) ve karar alma aşamalarından geçip doğru ve doyurucu bilgiye erişir. Mutezile'nin mutedil kelimelerinden Cübbab aklı; *“İnsanı kötü şeylerden engelleyen ve iyi şeylere yönelten vicdani kabiliyet”* şeklinde tarif etmiştir.

Ebu Huzeyl

ise, aklı:

“İnsanı hayvanlardan ayıran ve gerekli bilgileri edinmesini sağlayan yetenektir”

, demiştir. Çağdaş kelimelerinden

Ferid Vecdi

aklı;

“İnsandaki idrak gücü ve ruhun tezahürlerinden biri”

olarak izah etmiştir. Müfessir

Elmalılı Hamdi Yazır

ise aklı:

“Duygulardan hareketle duyular ötesini idrak etme aleti”

olarak nitelemiştir. Bütün bunlardan anlaşılıyor ki;

Erbakan Hoca

'nın tespitleri önceki ve sonraki İslam âlimlerinin tariflerinin orijinal bir tasnifi ve mükemmel bir özeti gibidir.

Akıl: Arapça “Kötülükleri ve tehlikeleri engelleyip mâni olmak, bir şeyi saklayıp

Yazar Abdullah AKGÜL
25 Ekim 2018

alıkoymak ve kaçmaması için bazı şeyleri bağlamak” masterından türetilen, **soyut kavramlardan somut sonuçlara ileten ve edinilen bilgileri muhafaza edip değerlendiren ruhi bir kuvvettir.** İnsanı diğer canlılardan farklı ve faziletli kılan, bütün davranışlarına anlam ve amaç kazandıran, İlahi yükümlülük ve sorumluluk altına sokan

AKIL

kelimesi, Kur'an'da sadece bir tanesi “geçmiş”, diğerleri “geniş” zaman kipinde 49 (kırk dokuz) yerde ve “fiil” şeklinde geçmektedir.

“(Hayır) Allah'ın izni olmadan (gerçeği araştırıp Hakka teslim olmadan) hiç kimse iman edemez. O (Allah) akıllarını kullanmayan (ve nefsi hevalarına uyan)ları (imandan ve İslam'dan mahrum ve) murdar (rics-necis) kılmaktadır” (Yunus: 100)

“(Kâfirler) Onlar (manen) sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler; bundan dolayı akledemez (doğru düşünüp değerlendiremez)ler” (Bakara: 171) ayetleri bu gerçeği haber vermektedir.

Aristo'dan İbni Ruşd'e kadar pek çok felsefeci, **“Akıl tek başına mutlak gerçeğe ulaşamayacağını bu nedenle bir ihtiyaç duyacağını”**

Külli Akla

söylemişlerdir.

Farabi

de,

“Güneş ışığı olmadan, gözün karanlıkta renkleri ve şekilleri seçemeyeceğini”

belirterek bu kanaati desteklemiştir.

İmam Mansur el-Maturudi

ise

“Aynı nitelikte olan şeyleri bir araya toplama, farklı özellikte olan şeyleri de bunlardan ayırma”

yeteneği olan

aklı

;

“Derinlemesine düşünmek, araştırmak, kararlaştırmak ve delil kullanmak suretiyle duyular ötesini (metafizik âlemini); beş duyu vasıtası ile de nesnelere (görünen âlemi) idrak etme kuvveti”

olarak tarif etmiştir.

“

Akıl” ile “Nakil”in (yani vahyin) imtizaç

[1]

ve izdivacından

[2]

Adil Düzen prensipleri ve Yeni Medeniyet Projeleri zuhur etmektedir...

Batılı (Yunan) ve Doğulu (Hint-Çin) filozofların bir kısmı:

“aklı selim ve vicdani tatmin”

yoluyla hakikat sırrına ve sınırına yaklaşmış, ama maalesef Hak Din öğretisinden ve Peygamber rehberliğinden mahrum oldukları için

“mutlak doğrulara”

erişememişlerdir. Belki de ulaştıkları bilgi ve bilgelikler o iklimde daha önce gelip geçmiş Peygamber öğretilerinin esintileridir. Bütün İslam bilginleri

“Akılla nakil çeliştiğinde aklın esas alınmasını, yani naklin (Ayet ve Hadislerin) akla göre yorumlanmasını”

benimsemiştir. Sarih (çok açık ve muhkem) ayetler dışındaki Kur’ani haber ve öğütlerin ve mesajı kapalı olan Hadis-i Şeriflerin, aklı selime ve müspet ilme göre anlaşılması gerektiğini bildirmişlerdir.

İnsanın yaratılmasında ve uygarlıkların oluşmasında Peygamberlerle Batılı düşünürler ve Darwinistler arasında ayrılıklar ve farklılıklar vardır:

1- Peygamberlere göre insan bir anne babadan yaratılmış ve onlardan çoğalarak bugünkü sayılara ulaşılmıştır. Darwinistler ise maymunların yavaş yavaş değişerek kitleler hâlinde insan oldukları safatasını ortaya atmışlardır.

2- Peygamberlere göre insanın yaratılması ile tabiattaki biyolojik denge tamamlanmış, sosyal evrim başlamıştır. İlk insanla bugünkü insanın gerek bedenî gerekse ruhi yapısında hiçbir değişiklik olmamıştır. Yani insanın kendisinde evrim yaşanmamış, sosyal çevresinde evrim başlamıştır. Oysa Darwinistler insanın yavaş yavaş evrimleşerek, gerek beden gerekse ruhi bakımdan bu seviyeye geldiklerini savunmaktadır.

3- Peygamberler sosyal evrimi; insanın irade-i cüz’iyesine sahip olarak çözümler üretip uygulamasına ve bu çözümlere göre sorumlu olmasına dayandırmıştır. İnsan, bilgisinde ve girişimlerinde biyolojik evrim olmaksızın evrim yapabilen varlıktır. Yani insanı, yaptıklarından sorumlu tutulan ve bunun hesabını verecek olan varlık olarak sınıflandırmışlardır. Batılı Filozoflar ve Darwin kafalılar ise insanı:

konuşan, silah yapıp kullanan, ateş yakan, devlet ve medeniyet kuran, sonra da ölüp yokluğa karışan varlık olarak tanımlamışlardır.

4- Kur'an'a göre sosyal evrimler de Peygamberler tarafından başlatılıp başarılmıştır. Halklar teknik ve ekonomik evrim yapabilmekte ise de, hukuk ve sosyal düzende devrim yapamamışlardır. Bunları tarihte Peygamberler başarmıştır; İslam'dan sonra da Kur'an yapacaktır; Peygamberlerin görevini onların varisleri sayılan müçtehid ilim adamları alacaktır. Batılı düşünörlere göre ise evrimleri Peygamberler olmadan insanlar düşünerek kendiliklerinden başarmışlardır. Onlar: *“Mısır, Yunan, Bizans ve Avrupa bu işleri başardı. Bunlarda Dinin ve Peygamberlerin etkisi yoktur”* i

ddiasındadır. Oysa ilmi araştırmalar ve tarihi kayıtlar Peygamberlerin söylediklerini onaylamıştır. Gerek Kâinatın yaratılışı, gerekse biyolojideki DNA asitleri ile oluşturulan canlılık, gen ve kromozomlar ve tüm kazılar hep peygamberleri doğru çıkarmıştır. Tarihi araştırmalar da uygarlıkların din adamları eliyle gerçekleştiğini kanıtlamıştır.

Batılı Filozoflara göre: Tek değişmeyen yasa vardır, o da değişme yasasıdır. Zıtlıklar içinde denge vardır. Değişmeyen varlık Logos (Varlığın esası, kâinatın kaynağı olan Tanrı) akıldır ki diyalektik (karşılıklı tartışma ve zıtlıkları uzlaştırma) idealizmi doğurmaktadır.

Allah'ın esas vasfı değişmezdir (HAK bu anlama gelmektedir), başka her şey değişmektedir. İnsanda da bilinç birliği vardır. Kâinatta da bilinç birliği vardır ki işte bu akıldır . Hatta bizim bilincimiz o külli bilincin bir yansımasıdır. Bunu Bediüzzaman Güneş'in denizdeki görüntülerine benzeterek izaha çalışmıştır. Her görüntü ayrıdır ama görünen aynıdır. Herakleitos da Kur'ani verileri hatırlatmaktadır.

İnsan akli evrensel (külli) aklın bir uzantısıdır. Mahiyet itibariyle birbirinin aynıdır, ne var ki kimine az, kimine çok verilmiştir; yani miktar itibariyle farklıdır.

Allah Kur'an'da, “Ben insanı topraktan var ettim ve ona Ruhumdan üfledim” buyurmaktadır. Tevrat'ta da aynı şeyler vardır. Kâinat vardır, bedenimiz vardır. Bedenimiz Kâinatın bir parçasıdır. Ruhumuz var ve Allah vardır. Allah tecezzi etmediğinden ruh Allah'ın parçasıdır denemez, ama ruh O'nundur ve O'ndandır. Bu benzetişte Kâinat, Allah'ın tecellisi olmaktadır. Farkı, bizim bedenimiz Kâinatın cüz'ü olduğu için Kâinata muhtaçtır. Oysa Allah'ın tecellisi bir şeyin cüz'ü olmadığı için başka bir şeye muhtaç bulunmamaktadır. Kendi bedenimizi biz yaratmadık, ama Allah kendi tecellisini kendisi var kılmıştır. Zıtlıkların gerisinde birlik vardır. Sahadaki takımların zıtlıkların arkasında bir vahdet bulunmaktadır.

Bu sözler Kur'an'ın ayetlerinin açıklamaları ve yorumlarıdır.

Süleyman Karagülle'ye göre, akıldan az veya çok verilmesi aristokratik (seçkin ve yönetici) sınıfa dayanak hazırlamaktadır.

Kur'an'a göre ruhlar eşittir ve hepsi Allah'ın kendi ruhunun nefhasıdır. Ruhlarda teklik vardır. Yani, yarım ruh, iki misli ruh yoktur. O yumurta gibi tektir, ya vardır, ya yoktur. İnsan da öyledir. Tecezzi eden, farklı olan insan bedeninin kendisidir. Kolu olmayan insan, tekerleği olmayan araba misalidir. Bu bedene beyindeki bilgisayarları ve programları da eklenir. Zaten insan böylece insan olmuştur. İradesini böyle kullanmaktadır. Zaman ve mekân dışı bir varoluş içinde irade sahibi insanın var edilmesi Ancak Allah'ın sonsuz Kudretine ve İlmine imanla anlaşılır.

Herakleitos aristokratlara “değişmeye ayak uydurmalarını” öğütlemektedir. O Hegel'i etkilemiştir, Hegel de Marx'ı etkilemiştir.

Kur'an ve Tevrat, peygamberlerin hikâyelerini anlatırken, **Hakkın davetine ve değişmeye ayak uyduramayan kavimlerin helâk olduğunu, yerlerine değişimcilerin-devrimcilerin geldiğini** söylemektedir. Peygamberler bu değişmeden önce gelen habercilerdir. Değişmeden sonra da iyilerin geleceği kesin değildir. Tarih boyunca devamlı tutucular yenilmişlerdir, ilericiler galip gelmişlerdir. Ters tepkiler gericilerin başarısı değil, ilericilerin hatalı olmasından ileri gelir. Kur'an zıtlıklar dünyasını şeytan ve insan hikâyesi ile gece ve gündüz ile ölüm ve hayat ile pek çok misalleriyle vermektedir. Allah her şeyi çift yarattığını ve dengede olduğunu söylemektedir.

Demokritos: İyonya Doğa felsefesini 150 yıl sonra sürdüren Trakyalı bir fikir adamıdır.

Yunan Uygarlığı İyonya'da doğmuştur. Roma'yı ve Trakya'yı Yunan'dan önce etkilemiştir. Yunan fikriyatı bunların arasında sonradan oluşmuştur. Yunan felsefesi İslâmiyet'te İbni Sina ve Farabi tarafından Doğu'da ve doğru bir tarzda Türklerde doğmuştur. Sonra İbni Rüş Endülüs'te sürdürmüştür. **Demokritos Sofistlerin cahilliklerini ortaya koymuştur. Sonunda “Gençlerin ahlâkını bozuyor, tanrıları inkâr ediyor” diye zehirlenip boğulmuştur. O Yunanistan'dan kaçmayı reddetmiştir.**

“Atina kanunlarından yararlandım. Zararıma olduğunda da uymalıyım. Hem ben ölmüyorum, daha rahat bir yaşamaya gidiyorum”

demiştir.

Sokrates

de akıl yoluyla, hem Allah'a hem de Ahirete iman ufkuna yaklaştı. Görüşleri etkin olmaya başladı. Korktular ve astılar.

Sokrates kitap yazmadı. Öğrenciler onu farklı farklı anlattılar.

İslâmiyet'te Hz. Peygamber'den sonra pek çok okul-ekol kuruldu. Bu okulların başında iki okul gelmektedir. Biri Hanefi, biri Maliki mezhebidir. İmam-ı Malik'in kitabı vardır. Ancak ondan iki ekol ayrılmıştır; Şafii ve Hanbeli ekolleri. Hanefi ekolü bölünmedi. Bunun nedeni, İmam-ı Azam'ın bir yazılı kitabı olmadığı için herkes onu kendine göre anladı ve orada kaldı. Demek ki bazı durumlarda kitap yazmamak daha yararlı ve fikirleri kalıcı kılmaktadır.

Sokrat halk içinde yaşadı ama yönetimi bilgelere bıraktı. Demokrasiyi savunmadı.

Adil Düzen "İnsanlık Anayasası"nda bulunan çözüm, halkın yöneticilerini kendileri seçmesi ama bilenlerin seçilmesidir. Bunu sağlamak için halk birisini kendisine İlmî danışman yaptı mı, artık onun içtihatlarına göre hareket edecektir. Cahil kimseyi seçerse hayatta başarısız olacaktır. Dolayısıyla en çok bileni kendisine danışman yapacaktır. Aynı bilgini danışman yapanlar aynı zamanda dayanışma ortaklığına girerler. Yani, içlerinden biri bilgisizlikten hata yaptı mı bütün üyeler zararı bölüşerek öderler. Böylece bilgisiz adamlar fazla pay ödemeyelim diye ondan kaçacaklardır. Belli sayının altına inince de artık danışmanlık yapamayacaktır. Böylece ülkeyi bilgeler yönetecek, ama bilgeliğini halk onaylayacak, yani, demokrasi de olacaktır.

Hindistan'daki Brahmançılık sadece dinî bir görüş değil, aynı zamanda siyasî felsefedir. Yöneticiler askerlerden çıkmaktadır, din adamları ise denetleyici ve danışman konumundadır.

Tarih boyunca böyle olmuştur; Din adamları, ilim adamları, iş adamları, siyaset adamları baştan çekişmeye koyulmakta, sonradan uzlaşıp halkları birlikte sömüren iktidar ortağı olunmaktadır. Brahmançılıkta da din adamları ile askerler anlaşıp halkı birlikte sömürme yolunu tutmuşlardır.. Ortaçağ Avrupa'sı da öyle olmuştur. Ama sonra krallarla rahipler (din adamları) sermaye baronlarına karşı yenilmek zorunda kalmışlardır. Bugün de sömürü sermaye Adil Düzen'e yenilmeye mahkûm bulunmaktadır.

Hem maddeci hem ruhçu inanış disiplinine bağlı olan, Aryan (Hz. İsa'nın hâşâ "Tanrı" sayılmasını kabul etmeyen Hristiyan Mezhebi) din adamları ruhçu bir dünya görüşünü de geliştirmeye uğraşmışlardır.

Her toplulukta her zaman dünya hayatını ıslah eden bir hayat felsefesi geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu hepsinde hemen hemen aynıdır.

- 1. Bedeni yani zamanı iyi kullanma.**
- 2. Malları iyi kullanma.**
- 3. Kötülüklerden uzak durma.**
- 4. Diğer insanlarla anlaşma.**
- 5. Kötülükle mücadele yapma ve bu uğurda risk alma.**

Bu öğretilerini Allah ve Ahiret inancı ile her zaman takviye etmişlerdir. Bunlardan biri önce değildir. Öğreti bütündür. Her zaman vardır. Şekli değişiktir.

Brahmanlar tüm sınıflara öte dünya hayatını vaat etmiş olmalarına rağmen, mensuplarını dinlerine bağlı tutamamışlardır.

Gelişme zamanlarında hizmet verenler topluluğa yararlar sağlarlar ve onları ezmekten sakınırlar. Uygarlık çökmeye başlayınca hizmet sınıfları da maalesef sömürü sınıfları olmaya başlamaktadır. Aslında Budizm İbranilerin etkisiyle Hindistan'da doğmuş ve yayılmıştır. Ama

zamanla bir takım yerel gelenek ve adetler bulaşmıştır ve şirke kaydırılmıştır.

Budizm halâ üçüncü din olarak yeryüzüne hâkimdir. Nüfus olarak; Hristiyanlık, Müslümanlık ve Yahudilik, ondan sonra da Hinduizm gelmektedir. Hinduizm tarihten silinip gidecektir. Çünkü Budizm geçmiş Peygamberlerin ve Hak Din öğretilerinin etkisindedir. Hinduizm ise İslami prensiplere tamamen terstir.

Budizm'in şu ilkeleri insan fıtratına münasiptir:

- 1) Hiçbir canlıyı öldürmeyeceksin. (En doğrusu *hiçbir insanı öldürmeyeceksin* olmalıdır.)
- 2) Verilmeyeni almayacaksın. (En uygunu *hırsızlık yapmayacaksın* olmalıdır.)
- 3) Tensel isteklere kapılıp yanlış işler yapmayacaksın. (En olgunu *zina ve livata etmeyeceksin* olmalıdır.)
- 4) İçki içmeyeceksin. (Uyuşturucu ve sigaradan uzak duracaksın.)
- 5) Yalan söylemeyeceksin. (Yalan şahitlik veya gördüğünü inkâr da buna katılmalıdır.)
- 6) Altın, gümüş kabul etmeyeceksin. (En dolgunu *rüşvet almayacaksın* olmalıdır.)
- 7) Lüks yataklardan sakınacaksın. (En makbulü *israf etmeyeceksin* olmalıdır.)
- 8) Vakitsiz yemekten sakınacaksın. (*Karnını tika-basa doldurmayacaksın veya haram*

yemekleri bırakacaksın

olmalıdır.)

9) Kamu eğlencelerden sakınacaksın. (Loto, Toto, Piyango gibi kumar oynamayacak, lehviyat yapmayacaksın olmalıdır.)

10) Pahalı giysilerden sakınacaksın. (Erkekler ipek-altın kullanmasın olmalıdır.)

Görülüyor ki, Buda Hz. Adem'den beri gelen İslâm öğretilerinden bir şekilde etkilenmiş ve öğütlemiştir. Bunları ya Tevrat'tan öğrenmişlerdir veya ona da Allah'tan vahiy alan Nebilerin haberleri erişmiştir. Her ikisi de İslam öğretisi için eşittir. Çünkü aklı selim ve vicdani safiyet insanı doğruya (Hakka ve hayra) yaklaştıran bir meziyettir.

Konfüçyüs'ün Yaşamı ve düşünce kaynağı

Konfüçyüs kitap yazmadı. Yönetim görevine geleceğini umdu, ama olmadı. Ancak öldükten sonra Çin'i onun öğrencileri yönetmeye başladı. Ebu Hanife de kitap yazmadı. Ebu Hanife de yöneticiliğe getirilmek istendi, ama o yanaşmadı. Döve döve öldürülmesine rağmen zalimlere fetvacı olmaya yanaşmadı. Ebu Hanife de bin yıldan fazladır ilimde başvurulan ilmi merci konumundadır. Tüme varım kurallarını ortaya koymakla insanlığın düşüncesini değiştirmeye ve akıl yürütmeye öncülük yapmıştır.

Yeni ve Adil bir Düzen hazırlanırken bugünkü Batı Medeniyetince akıl ve araştırma sonucu ulaşılan, İslam'a aykırı bulunmayan hukuki ve idari (siyasi) kural ve kurumlardan da yararlanılmıştır. Bu İslam'daki "*örf=hayırlı gelenekler ve yararlı adetler*" sınıfına sokulmaktadır. İmam-ı Azam, bazen örfü kıyastan üstün tutmaktadır.

Konfüçyüs'ün düşünceleri Platon'u andırır. Ona göre yöneticiler asiller soyundan geldikleri için değil, üstün vasıfları sebebiyle yönetme haklarına sahip olmaktadır.

Bu düşünce İslâm öğretisine çok yakındır. Çünkü İslam'da yönetme hak değil, görev sayılmıştır.

Yazar Abdullah AKGÜL
25 Ekim 2018

Kim en iyi başaracaksa o yapmalıdır. Eğer bu bir ailede daha iyi öğreniliyorsa (Osmanlılardaki gibi) soya göre olması da uygun bulunmaktadır. Şartların müsaadesi nispetinde uygulama yapılmalıdır.

“İnsanlık Anayasası”nda da durum buna yakındır. Ortak imtihan yapılır. Başaran derece alır. Liyakat gösteren ve sorumluluk kabul eden halka hizmet görevlerine atanır. Bunun yanında “İnsanlık Anayasası”nda herkese kendisini yetiştirme imkânı sağlanmalıdır. Çalışarak okuma imkânı sağlanacaktır. Öğretimdeki başarılarla göre ücret takdiri yapılacaktır.

Konfüçyüs'ün düşüncesi: “Soylular değil Bilgeler yönetsin” kuralıdır. Pratikte Konfüçyüs soyluları korumuştur, ama kabiliyetlilere de kapı açmıştır.

Yani, Konfüçyüs'ün düşüncesinde soylular imkânları ile bilgeliği elde etmektedir. Çok kabiliyetli sıradan bir insan da kendi gücüyle bilge olabilir ve yöneticiliği hak edebilir. Gerçek olan şudur. Biz sosyal yapıda insanlara başarıları dışında bir fark gözetmemeliyiz, ama Allah tarafından doğan farkı da biz gideremeyiz. Kadın olarak doğan bir insanı erkek yapamayız. Görgülü bir anne-babadan doğan, yeterli bir eğitim ve terbiye alan bir çocuğu alıp cahiller arasına sokamayız. Hâsılı, biz farklılık üretmemeliyiz, ama Allah'ın verdiği farklılığa da saygılı olmalıyız. İşte Konfüçyüs düşüncesi de bu yaklaşıma uygun bulunmaktadır.

Eskiden çocuklarını ancak soylular okutacağı için bilgeler onlardan çıkmaktaydı. Ama diğerlerine de şans tanımak adaletin icabıydı. Bu bakımdan, ilköğretim mecburiyeti, milli eğitim seferberliği, eğitimde fırsat eşitliği konusunda, Cumhuriyetin tarihi ve talihli atılımlarını şükranla anmak lazımdı. Ama maalesef bu atılım bazı odaklarca *“İslami eğitimin yasaklanması veya oldukça kısıtlanıp kısırlaştırılması, din düşmanlığının ilericilik sayılması ve aşağılık kompleksiyle şuarsuz bir biçimde Batı taklitçiliğine sapılması”*

şeklinde yozlaştırılmış ve bunun bütün suçu da Mustafa Kemal'in sırtına yıkılmaya çalışılmıştı.

Allah canlıları ve bu arada insanları kabiliyet bakımından eşit yaratmamıştır, farklı yeteneklerde var edilmiştir. Bütün canlılara kendilerine gerekli her şey verilmiş, ona göre de iş verilmiştir. İnsan ise Allah'ın halifeliği gibi bir fazilet ve mesuliyetle gönderilmiştir. İnsan nerede rahat ederse onun için orası iyidir. Ama topluluk farklı seviyede ve statüde işler icat etmektedir. Yönetmek her hal ve ortamda iyi bir şey olmayabilir. Asıl sorun

insanın hukuk düzeni içinde birbirine hükmetmesidir.

Doğu-Batı sentezi ve “uygar insan” kavramı

Genel kanaat ve kanıtlar şu yöndedir ki;

Doğulu maneviyatçı, batılı maddeci ve menfaatçidir. Ama hem inançlı, hem de iz'anlı olmak gerekir.

Doğulu içten ve hasbi, batılı art niyetli ve hesabidir. Ama hem merhametli, hem de dikkatli olmak gerekir.

Doğulu duygularıyla ve metafizikle, batılı beş duyusuyla ve matematikle hareket etmektedir. Ama hem imanlı ve insafı, hem de planlı ve itidalli olmak gerekir.

Doğulu vefalı ve fedakâr, batılı fırsatçı ve hilekâr bilinir. Ama hem yüreği yanık, hem de uyanık olmak gerekir.

Doğulu tevekkül ehli, batılı tedbirlidir. Ama hem müdbir (tedbirli), hem mütevekkil (teslimiyetli, kanaat ehli ve geniş yürekli) olmak güzeldir.

Doğuya gönül ve ilham, batıya akıl ve felsefe hâkimdir. Ama hem vicdana dayanmak, hem de aklını kullanmak gerekir.

Doğuda din ve duygu, batıda bilim ve kurgu öndedir. Ama dinin değerleri, bilimin verileriyle yorumlanmalı ve yürütülmelidir.

Doğulu ölüm ötesine, batılı ölüm öncesine önem verir. Ama ahiret burada kazanılacaktır, dünya ahiretin mezrası ve mektebidir.

Doğulu sevgiye ve sadakate, batılı zevke ve hıyanete yöneliktir. Ama sadakat gösterirken, saflığa düşmemelidir.

Aşk deyince doğuda sevda, batıda şehvet hatıra gelir. Doğuda genellikle hikmet, batıda özellikle edebiyat üretilir. Ama hikmetsiz edebiyat gevezelik, edebiyatsız hikmet zevzekliktir.

Doğuya din ve maneviyat geldi. Ama yobazlık ve istismarla yozlaştırıldı. Batıdan laiklik ve demokrasi geldi. Ama dinsizlik ve ahlaksızlıkla yozlaştırıldı.

Doğudan hisler, sevgiler geldi. Ama hayalcilik ve hasetçilikle yozlaştırıldı. Batıdan düşünme ve akıl yürütme geldi. Ama şehvet ve şeytaniyetle (hile ve desise ile) yozlaştırıldı.

Doğudan edep ve hürmet geldi. Ama şuarsuz gelenek ve ruhsuz görenekle yozlaştırıldı. Batıdan serbestlik ve medeni cesaret geldi. Ama haksızlık ve hayâsızlıkla yozlaştırıldı.

Doğulu kaba görünümlü ama insancıl, batılı kibar görünümlü ama barbardır. Hâlbuki hem insancıl, hem kibar olmaya çalışmalıdır.

Doğulu "sen" cil, batılı "ben" cildir. Ama doğrusu "biz" cil olmaktır. Yani farklı köken ve kültürden herkesi kendimizin bir azası, kendimizi de âlemlerin bir parçası görme olgunluğuna ulaşmalıdır. Kısaca yerli düşüncenin ve milli değerlerin çağdaş ve evrensel bir yorumcusu ve savunucusu konumuna ve şuuruna kavuşmalıdır.

Öyle ise, dindar olalım, ama yobazlaşmayalım! Demokrat olalım, ama soysuzlaşmayalım! Devletimize bağlı kalalım, ama ruhumuzu köleleştirip yozlaşmayalım! Hikmet ve hakikat...

İlim ve sanat... Hürriyet ve huzurlu hayat... İnananların ve insanlığın kaybettikleri ortak malıdır. Nerede bulursak alalım, sahip çıkalım. Ama asla Hak yoldan sapmayalım, yalpalamayalım! Doğuya da Batıya da yanaşalım, anlaşalım... İnsani değerler ve milli dengeler çerçevesinde yüzleşelim, uzlaşalım. Danışalım, yardımlaşalım. Ama asla yalvarmayalım, yavşaklaşmayalım!

Uygarlık Serüveni

Uygarlığı sağlayan ekonomik yapı değildir, uygarlığı sağlayan sosyal bünyedir. Adil bir düzen kurulduğunda ekonomik yapı düzelir, artılar tek elden ama adil bir şekilde kullanılarak ekonomik ve sosyal evrim gerçekleşir. Yani, sosyal yapı değişikliği evrimi ve gelişmeyi sağlayıp güçlendirir. İşte peygamberler böylesi Haklı devrimlere ve hayırlı değişimlere öncülük etmişlerdir. Hukuki düzende gerçekleştirdikleri yeni yapı sonunda topluluğu evrimleştirmiştir.

Mezopotamya'da oluşan hukuk düzeni Mısır'da maddî ehramların oluşumunu sağladı.

İbranilerde oluşan düzen Greklerde imparatorluğu doğuracaktı.

Hristiyanlıkta oluşan lâik düzen Bizans ve Roma'yı ortaya çıkardı.

İslâmiyet'te oluşan sosyal düzen bugünkü Avrupa Rönesansının yararlanacağı şartları hazırladı.

Peygamberler ekonomiden değil sosyal düzenin ıslahından işe başlamışlardır. Binlerce yıl böyle etkili olmuşlardır. Adil Düzen ve "İnsanlık Anayasası" da buna göre hazırlanmıştır. Anayasa hukuki yapıyı düzenleyip ayarlayacak, halkı hukuk içinde serbest bırakacak, halk kendi değişim ve gelişimini kendisi yapacaktır. Zaten "hukuk düzeni"nin manası budur. Siyasi güçler halkın ilmine, imanına, ameline ve iç işlerine karışmayacak sadece yönlendirici, destekleyici ve tanzim edici olacaktır. Hukuk dışına çıkan cezalanacak, hukukun içinde olanlar ise tam hür ve serbest olacaklardır. "Adil Düzen" budur. Bu insanlığın ancak bugün ulaşabileceği olgun ve onurlu bir uygarlık

doğuracaktır.

Batılılara göre uygarlık sınıflaşma ile ortaya çıkmaktadır. “Toplumsal artı üretme yeteneğine sahip oldukları halde kendi kendilerine bunu gerçekleştiremeyen topluluklar, onları böyle bir artı üretmeye zorlayan bir başka topluluğun etkisiyle, değişmeye ve artı değer üretmeye başlayacaklardır...”

İslam’a göre ise uygarlık sınıflaşma ile değil, “hukuk düzeni” ile doğmaktadır. İslam Düzeninde topluluğu kişilerin değil, kuralların yönetmesi esastır, öyle kurallar konur ki, herkes o kurala göre hareket ettiği zaman düzen oluşur. O düzen uygarlığı getirir.

“Hititler Mezopotamya'dan çok tanrıcılığı aldılar ve tanrılar birliğini kurdular” iddiası sadece safsatadır, asılsızdır.

Aslında bütün topluluklar tek tanrıya inanma eğilimindedir. Onun melekleri ve şeytanları olduğu kabul edilir. Allah'ın var ettiği değişik güçlere birbirlerine zıt görevler yüklenir. Bunlar bir oyunda oynayan karşı takımlar gibidir. İnsanlar da bunlardan istediği tarafı tutmakta serbesttir. Böylece iyi veya kötü insan olabilir. İlk insan yaratıldığından beri bu felsefe geçerlidir. Bugün de bütün büyük dinlerde aynı inanç hâkimdir. Bundan daha makul bir felsefe geliştirilememiştir. Kimse iki kere ikiyi beş yapamaz, ama insanlar Peygamberlerin getirdiği bu düşünce ve düzeni farklı şekillerde dejenere etmiş, İslami öğretileri değiştirmişlerdir.

1. Allah'ın değişik dillerdeki isimlerini değişik tanrı olarak görmüşlerdir.

2. Allah'ın değişik sıfatlarını değişik tanrılar olarak isimlendirmişlerdir.

3. Allah'ın izafet terkiibini farklı izah etmişlerdir. “Güneş'in Rabb'i”ni “Güneş rab” olarak benzetmişlerdir.

4. Melekleri, şeytanları, insanları, ölüleri tanrılaştırmaya yönelmişlerdir. Bugün de insanlar diktatörlere, artistlere, müzisyenlere tapmaya devam etmektedir.

Hititlerde de aynı putperestliğe kayma yaşanmıştır. Kur'an'ın (ve Hak Tevrat'ın) anlattığına göre insanlar tek Allah inancından, zamanla şirke kaymışlardır. Bunun tersine çok tanrıçılıktan tek tanrıçılığa gidildiğini ileri sürmek tabii ve tarihi gerçeklere aykırıdır. Böyle bir mantık yaratılış gerçeğine de uymamaktadır.

Tevrat Hz. Nuh'un üç oğlu olduğunu, bunlardan birinin Sam olup Samileri oluşturduğunu, diğerinin Yafes olduğunu ve bunların da Türk halklarını oluşturduğunu vurgulamaktadır. Ham neslini anlatırken belirsizlik vardır. Elde edilen sonuçlar çok açıktır.

1. Dünyadaki bütün diller üç grupta toplanır. Türkçe ile Arapça tam birbirine zıt mantığa sahiptir. Türkçede önemli olan kelimeler sona gelir, Arapçada başa gelir. Arapçada ön harfler vardır, Türkçede son ekler vardır. Arapçada erkeklik ve dişilik vardır, Türkçede yoktur. Arapçada harfi tarif vardır, Türkçede yoktur. Hint-Avrupa dili ise bu iki dilin karmasıdır. Hem ön ekler, hem son ekler vardır. Ön, son öncelik mantığı yoktur.

2. Sami dilleri Mezopotamya ve Afrika kıtalarında konuşulmuştur. Türkçe, Çin ve Asya'da konuşulmuştur. Hint-Avrupa dillerinin ise iki merkezi vardır. Biri Avrupa, diğeri ise İran ve Hindistan'dır. Şimdi çözülmemiş sorun vardır. Bu dillerin merkezi Asya mıdır, yoksa Avrupa mıdır? Nereden nereye gidilmiştir? Genel olarak Avrupa merkez kabul edilir. Oysa Hz. Nuh'un oğlu Mezopotamya'dan gitmiştir. Yine bu dildeki sıkıntı Lâtin dillerinden gelmektedir. Lâtin dilleri bugün Hint-Avrupa dilleri arasında olmakla beraber, başlangıçta Türk veya Sami dilleri ile yakın ilişkisi vardır. En önemlisi, uygarlıkta büyük etkileri olan Grek ve Yunanlılar hangi halklardan oluşur? "Roma" kelimesi ile "Arami" kelimesi arasında akrabalık kurulur, "Rum"un Sami olduğu da Tevrat'ta yazılıdır. Dolayısıyla bu dili ve topluluğu netleştirmek zordur. Biz genel olarak şu varsayımını kabul ediyoruz.

3. Hz. Nuh'un üç oğlundan Sam yerinde kaldı ve sonra güneye giderek Afrikalıları oluşturdu. Yafes doğuya gitti ve Çinlileri oluşturdu. Kuzeye çıkanlar Türk ve Moğol ırkını ortaya çıkardı. Ham batıya gitti ve Lâtinleri oluşturdu, Kuzeye gidenler Germanleri oluşturdu. Bu arada Asya'nın güneyine inen topluluk Hintlileri oluşturdu.

4. İÖ 2000 yıllarında Anadolu'da görülen bu halk İran'da da görülmüştür. Hindistan'da ise 2500 yıl önce görülmüşlerdir.

Allah insanlığın gelişmesini, bir çocuğun yetişmesi gibi takdir etmiştir. İnsanlar binlerce senedir yavaş yavaş gelişerek bugünkü erginlik çağına gelmişlerdir, insanlık halâ daha rüştünü ispat etmiş değildir. Bu devreler dört bölümde ele alınabilir:

a) Hz. Âdem ve ondan sonra gelen peygamberler dönemi. Toplayıcılık, avcılık, çobanlık ve çiftçilik dönemlerini geçirmişlerdir. Yönetim kişi yönetimidir. İnsanlık henüz hukuk düzenine geçmiş değildir.

b) Hz. Nuh ve ondan sonra gelen peygamberler dönemidir. Kentleşmeye başlanmıştır. Artık yönetim kişiler tarafından değil, kurallarla yönetilmektedir. Ne var ki, kurallar değişiktir ve her topluluğun kendi kuralları vardır. Kuralları koyan yöneticilerdir. Yani, Hz. Âdem evresinde yöneticiler doğrudan yönetmişlerdir, Hz. Nuh evresinde yöneticiler kurallarla yönetmişlerdir.

c) Hz. Musa ve ondan sonraki peygamberler evresi. Allah'ın koyduğu genel kurallarla topluluk yönetilmiştir. Allah'ın Kitabı temel yasa idi. Yönetici O'nu değiştiremezdi, ama yorumunu kendisi yapabiliirdi. Aynı Kitabı değişik peygamberler de uygulayagelmiştir.

d) Kur'an dönemi. Burada İlahi kanunları yorumlama yetkisi yöneticilerin elinden alınıp ilim ehline verilmiştir. Her uygulayıcı kendisi için mevzuatı yorumlayabilecektir, ama ihtilâflar hakemlerce çözülecektir.

Böylece İbraniler insanlığa şeriat düzenini öğretmişlerdir. Etkileri günümüze kadar gelmiştir. İslam içtihat sistemini getirip geliştirmiş, ama henüz bütünüyle "ıçtihat dönemi"ne geçilmemiştir. Adil Düzen "İnsanlık Anayasası" bunu sağlayacak bir girişimdir.

İbraniler uygarlık kuramamışlar ama düşünceleri Yunan sonrası uygarlığı etkilemiştir.

İbraniler yalnız Yunan sonrası uygarlıkları etkilememiş, Yunan Uygarlığı İbrani Uygarlığı'nın

Yazar Abdullah AKGÜL
25 Ekim 2018

etkisi ile şekillenmiştir. Daha sonra da devreden çekilmiştir. İbraniler Mısır'dan MÖ 1200 yıllarında çıkmış, İÖ 1000 yılları içinde insanlıkta büyük evrim gözlenmiştir.

1. Her şeyden önce harf yazısı yaygınlaşmış, halk okur-yazar hale gelmiştir. Halkın okuduğu kitaplar meydana getirilmiştir. Eğitim sistemi değişmiştir. Halk eğitimi, din eğitimi sistemleşmiştir.

2. Bu sayede, din hürriyeti gelişmiştir. İbraniler tek Allah'a tapıyorlardı ama kendi peygamberleri vardı ve bunlara birtakım görevler verilmişti. Başka ırkta olanları dinlerine kabul etmemişlerdi. Ama bu sayede başka dinde olanlara baskıdan vazgeçilmişti.

3. Bu arada at kullanılmaya başlanmış, süvariler doğmuş, posta teşkilâtı genişlemiştir. Küçük sanayi gelişmiş ve yelkenli gemilerle geniş sahalarda gidip-gelme gerçekleşmiştir.

4. İbraniler (özellikle Hz. Davut döneminde) demiri yaygınlaştırmışlar ve savaş teknolojisi değişmiştir. İşte bu değişmeler sonunda yeni uygarlıklar meydana gelmiştir. Bu uygarlık her yönüyle bir İbrani Uygarlığı'dır. Daha önce Mezopotamyalılar ve Sümerler ne ise; İbraniler de böyle bir misyon üstlenmiştir. Bugünkü Hristiyanlık İbrani Uygarlığı'nın devamı gibidir. Asıl büyük Devrimin ve Adalet düzeninin temel dinamiklerini Kur'an getirmiş, Müslüman âlimler geliştirmiştir.

Adil Düzen "İnsanlık Anayasası"nda dört kurum vardır:

1- Ülkedeki farklı din ve mezheplerin en yetkin ve seçkin bilginlerinden oluşan Dinî Şûralar

ve bağlı bakanlıklar: Topluma neler yapılması ve nelerin yasaklanması gerektiğine karar verirler.

2- Üniversitelerin ve yüksek eğitim-öğretim merkezlerinin kendi bünyelerinde ve bilimsel yöntemlerle seçtikleri ehliyet ve emniyet (güvenilirlik) şartlarını taşıyan profesörlerin oluşturacağı kanun yapıcısı İlmî Şûralar ve bağlı bakanlıklar: Bunların nasıl yapılacağını belirlerler.

3- Sendika ve odaların genel temsilcilerinin kuracakları Meslekî Şûralar ve bağlı bakanlıklar: Hangi işleri, hangi eğitim ve ehliyetteki şahısların yapacağına karar verirler.

4- Yerelde (yakın ve tanıdık çevrede) doğrudan; genelde (geniş çerçevede) dolaylı şekilde halkın demokratik seçim ve tercihleriyle belirlemiş olacağı Siyasî Şûralar ve bağlı bakanlıklar: Hangi görev ve yetkilere kimlerin atanacağına, ülkede refahın nasıl paylaşılacağına, Milli Savunmanın ve huzur ortamının nasıl sağlanacağına karar verirler.

Özetle; Akıl Nakil'in yani (Vahiy ve Sünnet kilitlerinin) anahtarı, Kur'ani hakikatleri anlama ve yorumlama aracıdır. Cenab-ı Hak Kur'an'ında:

“Göklerin ve yerin kilitleri O'nun (Kudret elindedir, anahtarı ise akıl ve ilimdir) Allah'ın ayetlerini inkâr edenler ise hüsrana uğrayıp (imtihani kaybedenlerdir).”

(Zümer: 63) buyurmaktadır. Öyleyse
akılın

önemini ve gereğini inkâr etmek, bizzat Kur'an'a aykırıdır ve Allah'a itiraz ve isyan manası taşır. Çünkü anahtarı olmadan

KİLİT

'lerin açılması imkânsızdır. Kur'an'ında 50 yerde akılı öven, aklını kullanmayanları ve vicdanını rehber tutmayanları şiddetle yeren Yüce Allah'a rağmen, halâ akıl yürütmeyi zararlı ve marazlı bir tavır gibi göstermek ne büyük bir saygısızlık ve sapkınlıktır!

Evet, AKIL: İnsana lütfedilen düşünme, değerlendirme, bilgi edinme ve tedbirli hareket etme yetisidir. Bütün bilim konularında ve günlük hayat sorunlarında insan ancak düşünerek ve akıl yürüterek doğru ve uygun karar verebilir. Akıl yürütme (istidlal), düşünmenin en önemli ögesidir. Hükümler, iki fikir arasındaki ilgiyi belirtir. Akıl yürütme ise iki hükümden yeni bir hüküm çıkarma gayretidir. Akıl yürütme: “dedüksiyon”, “endüksiyon” ve “analoji” olmak üzere üç çeşittir. Dedüksiyon (Tümdengelim), genel hükümlerden özel hükümler elde etmeye yöneliktir.

Endüksiyon

(Tümevarım), özel hükümlerden genel hükümler çıkarma şeklinde yapılan akıl yürütmedir.

Analoji

(kıyaslama ile hüküm belirleme) ise bilinen örneklerden bilinmeyen benzerlerinin çıkarılması usulü ve yöntemleridir. Bu nedenle aklımız, düşünce ve hareketlerimizin, söylem ve eylemlerimizin hem

karar vericisi

hem de

hakemi

(tartıp değerlendireni)dir.

Aklın ruh madeni (zekâ ve zihin) insanlara doğuştan verilir, ama onu geliştirmek ve üretken hale getirmek bir gayret ve kapasite meselesidir. Bu kapasiteyi belirleyen bizim ilgi istek ve irademizdir. Her insanda var olan akıl, değişik biçim ve ölçülerde kullanılmasından dolayı, bazı insanlara "dahi" sıfatı yakıştırırken, en az kullanabilenlere de "deli" denilmektedir. Kişiler gerek kendi iç dünyasını, gerekse yaşadığı olayları, tüm dünyayı ve kâinatı anlamaya yöneldiği zaman, akli sayesinde değerlendirecektir. Yani ilgi ve ihtiyaç hissi akıl yürütmeye, akıllı düşünce bilgiye, bilgi ise gerçeğe eriştirmektedir. İşte bu noktada iman ışık verici, Kur'an harita bilgisi, Hz. Peygamber ise kılavuz rehberdir.

[1] İmtizaç: Uyuşma, kaynaşma, karışıp yeni bir şey oluşturma

[2] İzdivaç: Uygun çift olma